

AKTUALITĀTES TIESĪBU AKTOS

(01.12.2024. - 31.12.2024.)

Saturs

- ▶ Noziedzīgu nodarījumu novēršanas, atklāšanas un izmeklēšanas ziņu apmaiņas likums
- ▶ Grozījumi Komerclikumā
- ▶ Grozījumi Administratīvo sodu likumā par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā

Sankciju jaunumi

- ▶ ES pieņem 15. sankciju paketi
- ▶ Ķīna nosaka plašākus ierobežojumus divējāda pielietojuma preču eksportam
- ▶ ASV nosaka sankcijas pretkorupcijas dienas ietvaros
- ▶ ASV un citas valstis nosaka sankcijas pret Gruzijas politiķiem un uzņēmējiem
- ▶ Lietuva atjauno divējāda pielietojuma preču sarakstu
- ▶ Par sankciju pārkāpšanu noteikts 2 gadu cietumsods
- ▶ ES Parlaments aicina noteikt sankcijas pret Azerbaidžānu
- ▶ 12 Eiropas valstis vienojas par kopīgiem pasākumiem cīņā pret ēnu floti
- ▶ ES papildina skaidrojošo materiālu par sankcijām
- ▶ ES nosaka pirmās sankcijas hibrīddraudu sankciju režīmā

NOZIEDZĪGU NODARĪJUMU NOVĒRŠANAS, ATKLĀŠANAS UN IZMEKLĒŠANAS ZIŅU APMAIŅAS LIKUMS

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024. gada 21. novembrī tika pieņemts jaunais Noziedzīgu nodarījumu novēršanas, atklāšanas un izmeklēšanas ziņu apmaiņas likums. Pirms jaunā likuma pieņemšanas spēkā bija 2009. gada 12. martā pieņemtais Noziedzīgo nodarījumu novēršanas, atklāšanas un izmeklēšanas ziņu apmaiņas likums. Ņemot vērā nepieciešamību pielāgot tiesisko regulējumu mūsdienu prasībām un aktuālajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem, 2024. gada 21. novembrī tika pieņemts jauns likums.
- ▶ Arī jaunā likuma mērķis ir veicināt Latvijas un citu dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu sadarbību noziedzīgu nodarījumu novēršanā, atklāšanā un izmeklēšanā, nodrošinot ātru ziņu apmaiņas procesu.
- ▶ Galvenā novitāte ir - vienotais kontaktpunkts, kas ir Valsts policijas norīkota struktūrvienība, kas 24 stundas diennaktī septiņas dienas nedēļā koordinē un nodrošina šajā likumā paredzēto ziņu apmaiņu.
- ▶ Tāpat arī noteikta sadarbības valoda - pieprasījumus no citām dalībvalstīm pieņem latviešu vai angļu valodā.
- ▶ Ar jauno likumu tiek samazināti atbildes nosūtīšanas termiņi - tiek noteikts, ka atbildi uz citas dalībvalsts pieprasījumu nosūta nevis četrpadsmit dienu laikā kā iepriekš, bet gan septiņu dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas Latvijā.
- ▶ Jaunās prasības paredz ziņu sniegšanai izmantot Eiropola drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogrammu SIENA un ziņu apstrādei izmantot vienotu elektronisku lietu pārvaldības sistēmu, kas ir sadarbspējīga ar SIENA kanālu.
- ▶ Tiek iekļauti arī jauni noteikumi personas datu apstrādei, kas noteic, ka personas dati tiek apstrādāti, ievērojot personu datu aizsardzību regulējošus normatīvos aktus.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie jaunā likuma aspekti, kas neatspoguļo jauno likumu pilnā apmērā.
- ▶ Likums stājas spēkā 2024. gada 18. decembrī.

GROZĪJUMI KOMERCLIKUMĀ

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024. gada 14. novembrī tika pieņemti Grozījumi Komerclikumā.
- ▶ Grozījumu mērķis ir padarīt pilnīgāku valdes locekļu sociālo, ekonomisko un juridisko aizsardzību gadījumos, nodrošinot tiesības uz bērnu aprūpi.
- ▶ Grozījumi noteic, ka valdes loceklim ir tiesības izmantot grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, atvaļinājumu bērna tēvam, adoptētājam un citai personai, bērna kopšanas atvaļinājumu, bērna aprūpētāja atvaļinājumu, kā arī atvaļinājumu bez darba samaksas saglabāšanas, ja ir jāaprūpē adoptējamais bērns, audžubērns vai aizbilstamais - atvaļinājumu piešķiršanā piemērojami Darba likuma noteikumi.
- ▶ Tiek noteikts, ka valdes loceklim jāiesniedz paziņojums sabiedrībai par bērna kopšanas atvaļinājuma izmantošanu ne vēlāk kā mēnesi pirms atvaļinājuma sākuma dienas. Atvaļinājuma laikā valdes locekļa pilnvaras tiek apturētas ar atvaļinājuma sākuma dienu un valdes loceklis neietilpst valdes sastāvā.
- ▶ Valdes locekli atvaļinājuma laikā var atsaukt tikai tad, ja tam ir svarīgs iemesls. Tiesību uz atvaļinājumu izmantošana nevar būt par pamatu valdes locekļa atsaukšanai - strīda gadījumā sabiedrībai ir pienākums pierādīt, ka valdes locekļa atsaukšanai bijis svarīgs iemesls.
- ▶ Grozījumos paredzēts, ka sabiedrībai jāiesniedz komercreģistram pieteikumu par izmaiņām valdes sastāvā triju darba dienu laikā pēc valdes locekļa atvaļinājuma sākuma dienas un pilnvaru atjaunošanas dienas.
- ▶ Tiek uzsvērts, ka valdes loceklis, kurš izmantojis tiesības uz atvaļinājumu, saglabā tiesības, kuras viņam bija pirms atvaļinājuma izmantošanas - atvaļinājuma izmantošana neliedz personai tiesības uz atlīdzības apmēra palielināšanu un citiem ieguvumiem, kādas viņam pienāktos, ja nebūtu devies atvaļinājumā.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie jaunā likuma aspekti, kas neatspoguļo jauno likumu pilnā apmērā.
- ▶ Grozījumi stājās spēkā 2024. gada 10. decembrī.

GROZĪJUMI ADMINISTRATĪVO SODU LIKUMĀ PAR PĀRKĀPUMIEM PĀRVALDES, SABIEDRISKĀS KĀRTĪBAS UN VALSTS VALODAS LIETOŠANAS JOMĀ

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2024. gada 14. novembrī tika pieņemti Grozījumi Administratīvo sodu likumā par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā.
- ▶ Grozījumu mērķis ir nostiprināt administratīvo atbildību par seksuālu uzmākšanos, tādējādi samazinot šādus gadījumus dažādās ikdienas situācijās.
- ▶ Ar grozījumiem tiek ieviesta administratīvā atbildība par seksuālo uzmākšanos. Par seksuālu uzmākšanos, tas ir, personai nevēlamu seksuāla rakstura fizisku, mutvārdu vai rakstveida darbību, kas vērsta uz personas cieņas aizskaršanu un kas nostādījusi to iebiedējošos, naidīgos, pazemojošos, degradējošos vai aizskarošos apstākļos, piemēro naudas sodu līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām jeb līdz 700 EUR.
- ▶ Grozījumu anotācijā norādīts, ka ar seksuālu uzmākšanos tiek saprasta, piemēram, uzturēšanās ciešā tuvumā, izraisot cietušajā nepatiku, jautājumi par personas izskatu ar seksuālu zemtekstu, taujāšana par seksuālo pieredzi, seksuāla satura informācijas nosūtīšana vai pieprasījumi atsūtīt savas intīma rakstura fotogrāfijas, dzimumorgānu demonstrēšana un demonstratīvi seksuāla atkailināšanās un citas darbības.
- ▶ Administratīvā pārkāpuma procesi par seksuālu uzmākšanos ir Valsts policijas kompetencē.
- ▶ Grozījumi stājās spēkā 2024. gada 10. decembrī.

SANKCIJU JAUNUMI

ES PIENĒM 15. SANKCIJU PAKETI

Preses relīze:

- ▶ 2024. gada 16. decembrī ES pieņēma 15. sankciju paketi, kas sevī ietver mērķētas sankcijas pret 84 personām, papildina to personu sarakstu, kuras atbalsta Krievijas militārrūpniecisko kompleksu un kurām piemēro stingrākus eksporta ierobežojumus attiecībā uz divējāda lietojuma un drošības sektora precēm. Arī attiecībā uz 52 kuģiem - tiek papildināts to kuģu saraksts, uz kuriem attiecas aizliegums piekļūt ostām un sniegt dažādus pakalpojumus, piemēram, kravas iekraušanas un izkraušanas pakalpojumus.
- ▶ 15. sankciju pakete vairāk fokusējas uz sankciju apiešanas mazināšanu un pārsvarā groza jau esošos ierobežojumus un termiņus, bet ir arī jauni ierobežojumi, piemēram, attiecībā uz Krievijas tiesas nolēmumu izpildi ES. Krievijas tiesas, pamatojoties uz Krievijas Federācijas šķīrējtiesas procedūru kodeksa 248. pantu, ir pieņēmušas lēmumus, kas aizliedz Eiropas uzņēmumu vārdā sākt vai turpināt tiesvedību ārvalstu tiesās pret Krievijas uzņēmumiem (tiesvedības aizliegumi), bet šādu praksi ES uzskata par neatbilstošu praksi strīdu risināšanā. Tāpēc ieviests aizliegums Savienībā atzīt Krievijas tiesas nolēmumus, kas pieņemti ievērojot šķīrējtiesas procedūru kodeksa 248. pantu vai līdzvērtīgus tiesību aktus.

ĶĪNA NOSAKA PLAŠĀKUS IEROBEŽOJUMUS DIVĒJĀDA PIELIETOJUMA PREČU EKSPORTAM

Publikācija:

- ▶ Ķīnas tirdzniecības ministrija 3. decembrī paziņoja, ka pastiprinās ierobežojumus divējāda pielietojuma preču un nozīmīgu izejvielu eksportam. Jaunie noteikumi liedz eksportēt divējāda pielietojuma preces militāriem lietotājiem un militāriem mērķiem ASV, kā arī pastiprina eksporta kontroles attiecībā uz galliju, germāniju un citiem materiāliem, kas tiek izmantoti pusvadītāju un militārās tehnikas ražošanā. Ķīna šādu soli motivē ar ASV noteiktajiem ierobežojumiem pret Ķīnu un nacionālās drošības interesēm.

ASV NOSAKA SANKCIJAS PRETKORUPCIJAS DIENAS IETVAROS

Preses relīze:

- ▶ Katru gadu 9. decembrī tiek atzīmēta Starptautiskā pretkorupcijas diena un kopš 2021. gada korupcijas sankciju režīmā ASV ir iekļāvusi jau vairāk kā 500 personas.
- ▶ 2024. gada pretkorupcijas dienas ietvaros ASV noteica sankcijas pret personām, kas iesaistītas Zimbabves zelta un dimantu kontrabandā un noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijā.

ASV UN CITAS VALSTIS NOSAKA SANKCIJAS PRET GRUZIJAS POLITIĶIEM UN UZŅĒMĒJIEM

Preses relīze:

- ▶ Ukraina decembra sākumā noteica sankcijas pret 17 Gruzijas amatpersonām un uzņēmējiem saistībā ar vardarbīgo vērsanos pret proeiropeiskajiem protestētājiem. Aktīvu iesaldēšanas pienākumu un ieceļošanas aizliegumu ir noteikusi arī ASV un Apvienotā Karaliste, bet ES līmenī tas neizdevās Slovērijas un Ungārijas veto dēļ. Ieceļošanas aizliegumu pret vairākām amatpersonām ir noteikušas Baltijas valstis un ES Komisija rosina apturēt bez vīzu režīmu Gruzijas amatpersonām.

LIETUVA ATJAUNO DIVĒJĀDA PIELIETOJUMA PREČU SARAKSTU

Publikācija:

- ▶ Lietuvā, tāpat kā daudzās citās ES valstīs, ir savs nacionālais divējāda pielietojuma preču saraksts, un decembrī valdība apstiprināja priekšlikumu to grozīt, lai ierobežotu to preču eksportu no Lietuvas uz trešajām valstīm, kuras varētu tikt izmantotas Krievijas militārajā agresijā pret Ukrainu. Turpmāk sarakstā vairs netiks dublētās preces, kas jau iekļautas ES sarakstos un tiks iekļautas tās preces, kas, iespējams, tiek izmantotas Krievijas militārajā industrijā.

PAR SANKCIJU PĀRKĀPŠANU NOTEIKTS 2 GADU CIETUMSODS

Publikācija:

- ▶ Par Eiropas Savienības sankciju pārkāpšanu 2 gadu cietumsods piespriests “Sputnik Latvija” galvenajam redaktoram Valentīnam Rožencovam. Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju, viņš veidoja publikācijas Krievijas valsts propagandas aģentūras “Rossiya Segodnya” uzdevumā, bet šāda darbība ir uzskatāma par ES sankciju pārkāpumu, jo publikāciju veidošana ir uzskatāma par saimniecisko resursu nodošanu. “Rossiya Segodnya” caur ģenerāldirektora amatu kontrolē ES sankcijās iekļautais Dmitrijs Kiseļovs un, ja kompāniju kontrolē sankcionēta persona, tad sankcijas attiecas arī uz kontrolēto kompāniju un tām aizliegts darīt pieejamus ekonomiskos resursus.

ES PARLAMENTS AICINA NOTEIKT SANKCIJAS PRET AZERBAIDŽĀNU

Rezolūcija:

- ▶ 19. decembrī ES parlaments pieņēma rezolūciju par pastāvīgajām represijām pret pilsonisko sabiedrību un neatkarīgajiem medijiem Azerbaidžānā. Parlaments nosodīja cilvēktiesību situāciju Azerbaidžānā un prasa saskaņā ar ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu piemērot ES sankcijas Azerbaidžānas amatpersonām, kas ir atbildīgas par nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem, kā arī aicina Komisiju apturēt 2022. gada saprašanās memorandu par stratēģisku partnerību enerģētikas jomā.

12 EIROPAS VALSTIS VIENOJAS PAR KOPĪGIEM PASĀKUMIEM CĪŅĀ PRET ĒNU FLOTI

Kopīgais paziņojums:

- ▶ Baltijas un Ziemeļjūras valstis vienojušās, ka kuģiem, kas peld cauri Lamanšu, Dānijas Lielā Belta šaurumu, Zundu starp Dāniju un Zviedriju un Somu līci tiks pieprasīti apdrošināšanu apliecinoši dokumenti, ja radīsies aizdomas, ka kuģis ir daļa no Krievijas ēnu flotes. Ja kuģis nesadarbosies, tad tas tiks pārmeklēts vai attiecībā uz to tiks noteikti aizliegumi un sankcijas.

ES PAPILDINA SKAIDROJOŠO MATERIĀLU PAR SANKCIJĀM

Skaidrojošais materiāls

- ▶ Decembrī ES Komisija papildinājusi skaidrojošo materiālu “Biežāk uzdotie jautājumi” par tādām tēmām kā sankciju apiešanu, ierobežojumiem un prasībām dimantu sektorā, reeksporta aizlieguma klauzulu un klientu padziļināto izpēti, ja klienta darbība saistīta ar kopīgas augstas prioritātes precēm.

ES NOSAKA PIRMĀS SANKCIJAS HIBRĪDDRAUDU SANKCIJU REŽĪMĀ

Regula (ES) 2024/2642

- ▶ 2024. gada 8. oktobrī pieņēma Regulu (ES) 2024/2642, kas paredz līdzekļu iesaldēšanas pienākumu un aizliegumu darīt pieejamus ekonomiskos resursus personām, kas iesaistītas Krievijas veiktajās destabilizējošajās darbībās, piemēram, iejaukšanās vēlēšanu procesos, kritiskās infrastruktūras bojājumos, koordinētas dezinformācijas izplatīšanā. 16. decembrī sankcijas tika noteiktas pret 16 fiziskām personām un 3 juridiskām personām. Pārsvarā sankcionēti ir Krievijas pilsoņi, bet iekļautas personas arī no Kotdivuāras, Moldovas un Gruzijas. Sarakstā iekļauts arī GRU virsnieks Vladimir Lipchenko, kurš savervēja personu, lai tā izraisītu ugunsgrēku Okupācijas muzejā Rīgā, iemetot Molotova kokteiļus.

Lai uzzinātu, kā mēs varam palīdzēt Jūsu biznesam, aicinām sazināties ar mūsu ekspertu komandu, kura izstrādās Jūsu biznesa vajadzībām piemērotāko un efektīvāko risinājumu!

KONTAKTI SAZIŅAI

Jevgeņijs Jesiļevskis
Juridiskās nodaļas vadītājs
jevgenijs.jesilevskis@bdo.lv

Šī publikācija ir rūpīgi sagatavota, tomēr tā ir uzrakstīta vispārīgi, un tā ir jāuztver kā vispārīgs informatīvs materiāls, kas nav attiecināms uz nevienu konkrētu situāciju. Šo publikāciju nedrīkst lietot vai atsaukties uz to, lai vērtētu konkrētas situācijas, un jums nevajadzētu rīkoties saskaņā ar šajā publikācijā ietvertu informāciju, neiegūstot iepriekšēju profesionālu konsultāciju.

© Visas autortiesības pieder BDO Law. Visas tiesības aizsargātas.

